

2024/223

10.1.2024

ROZPORZĄDZENIE RADY (UE) 2024/223

z dnia 22 grudnia 2023 r.

w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2022/2577 ustanawiającego ramy służące przyspieszeniu wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 122 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie Rady (UE) 2022/2577 ⁽¹⁾ wprowadza pilne i ukierunkowane środki mające na celu przyspieszenie tempa wdrażania rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii. Wdrożenie rozwiązań w zakresie energii odnawialnej w Unii może w znacznym stopniu przyczynić się do złagodzenia skutków kryzysu energetycznego poprzez zwiększenie bezpieczeństwa dostaw energii w Unii, zmniejszenie niestabilności na rynku i cen energii. Ponieważ długotrwałe i złożone procedury wydawania zezwoleń stanowiły ważną przeszkodę ograniczającą tempo i skalę inwestycji w odnawialne źródła energii i związaną z nimi infrastrukturę, rozporządzenie (UE) 2022/2577 miało na celu wprowadzenie dodatkowych pilnych i ukierunkowanych środków zmierzających do natychmiastowego przyspieszenia niektórych procedur wydawania zezwoleń mających zastosowanie do konkretnych technologii energii odnawialnej i rodzajów projektów o największym potencjale szybkiego wdrożenia w celu złagodzenia skutków kryzysu energetycznego. Rozporządzenie (UE) 2022/2577 będzie obowiązywać do dnia 30 czerwca 2024 r.
- (2) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2413 ⁽²⁾, która zmienia dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 ⁽³⁾, weszła w życie dnia 20 listopada 2023 r., wprowadzając zmiany do ram prawnych regulujących energię odnawialną do 2030 r. i później, w tym przepisy mające na celu usprawnienie procedur wydawania zezwoleń mających zastosowanie do projektów dotyczących energii odnawialnej. Niektóre środki wprowadzone rozporządzeniem (UE) 2022/2577 zostały również włączone do dyrektywy (UE) 2018/2001 dyrektywą (UE) 2023/2413. Dyrektywa (UE) 2023/2413 nie odzwierciedliła jednak niektórych bardziej wyjątkowych środków zawartych w rozporządzeniu (UE) 2022/2577, potwierdzając tym samym wyjątkowy i tymczasowy charakter tych środków. Zamiast tego w dyrektywie tej wprowadzono stabilny i długotrwały system mający na celu przyspieszenie procedur wydawania zezwoleń, który ustanawia konkretne etapy i procedury wymagające dłuższego czasu na wdrożenie. Państwa członkowskie mają obowiązek dokonać do dnia 21 maja 2025 r. transpozycji dyrektywy (UE) 2023/2413 do prawa krajowego, z wyjątkiem niektórych przepisów dotyczących procedur wydawania zezwoleń, których termin transpozycji przypada wcześniej – tj. na dzień 1 lipca 2024 r., czyli bezpośrednio po po dacie wygaśnięcia osnowy rozporządzenia (UE) 2022/2577. Po transpozycji dyrektywy (UE) 2023/2413 projekty dotyczące energii odnawialnej będą korzystać z przepisów wprowadzonych tą dyrektywą w celu usprawnienia procedur wydawania zezwoleń.
- (3) Na podstawie rozporządzenia (UE) 2022/2577 do dnia 31 grudnia 2023 r. Komisja przeprowadziła przegląd tego rozporządzenia w świetle rozwoju sytuacji w zakresie bezpieczeństwa dostaw i cen energii oraz potrzeby dalszego przyspieszenia wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej oraz przedstawiła Radzie sprawozdanie dotyczące głównych ustaleń dokonanych w ramach tego przeglądu. Komisja, na podstawie tego przeglądu, zaproponowała przedłużenie okresu obowiązywania niektórych przepisów tego rozporządzenia.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/2577 z dnia 22 grudnia 2022 r. ustanawiające ramy służące przyspieszeniu wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej (Dz.U. L 335 z 29.12.2022, s. 36).

⁽²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2413 z dnia 18 października 2023 r. zmieniająca dyrektywę (UE) 2018/2001, rozporządzenie (UE) 2018/1999 i dyrektywę 98/70/WE w odniesieniu do promowania energii ze źródeł odnawialnych oraz uchylająca dyrektywę Rady (UE) 2015/652 (Dz.U. L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

⁽³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82).

- (4) W swoim sprawozdaniu z dnia 28 listopada 2023 r., w sprawie przeglądu rozporządzenia Rady (UE) 2022/2577 z dnia 22 grudnia 2022 r. ustanawiającego ramy służące przyspieszeniu wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej Komisja stwierdziła, że warunki przedłużenia okresu obowiązywania rozporządzenia (UE) 2022/2577 zostały spełnione i zaproponowała przedłużenie obowiązywania wybranych środków, które mają największy potencjał w zakresie przyspieszenia wdrażania rozwiązań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych i różnią się od środków przewidzianych w dyrektywie (UE) 2018/2001 i wydają się powodować istotne przyspieszenie procesu wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i powiązane projekty dotyczące infrastruktury sieciowej lub mają znaczny potencjał w tym zakresie. Wzięto pod uwagę fakt, że dyrektywą (UE) 2023/2413 wprowadzono do dyrektywy (UE) 2018/2001 przepisy mające na celu usprawnienie procedur wydawania zezwoleń mających zastosowanie do projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych, w tym przepisy dotyczące tych samych kwestii, które objęto rozporządzeniem (UE) 2022/2577, lub kwestii do nich podobnych. Wzięto również pod uwagę fakt, że przepisy dotyczące wydawania zezwoleń wprowadzone dyrektywą (UE) 2023/2413, z wyjątkiem przepisów dotyczących obszarów przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych na podstawie art. 15c i 16a tej dyrektywy, muszą zostać transponowane do dnia 1 lipca 2024 r., bezpośrednio po zakończeniu okresu obowiązywania rozporządzenia (UE) 2022/2577.
- (5) Od czasu wejścia w życie rozporządzenia (UE) 2022/2577 poziom gotowości na rynku energii elektrycznej oraz bezpieczeństwo dostaw energii w Unii wzrosły. Wciąż utrzymują się jednak poważne zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw energii w Unii. Sytuacja na światowym rynku gazu pozostaje bardzo napięta. Ceny gazu są nadal znacznie wyższe niż przed kryzysem, co ma nieunikniony wpływ na siłę nabywczą obywateli Unii i konkurencyjność unijnych przedsiębiorstw. Sytuację tę dodatkowo pogarszają duże wahania rynkowe wynikające m.in. z napiętej sytuacji geopolitycznej. Przypadki znacznej zmienności cen z lata i jesieni 2023 r., kiedy to ceny wzrosły o ponad 50 % w ciągu kilku tygodni w związku z takimi wydarzeniami jak strajk w australijskich instalacjach skroplonego gazu ziemnego (LNG), kryzys na Bliskim Wschodzie lub zakłócenia w funkcjonowaniu gazociągu Balticconnector, pokazują, że rynki są nadal niestabilne i podatne na nawet stosunkowo niewielkie wstrząsy w zakresie popytu i podaży. W takich okolicznościach obawa przed niedoborami spowodowanymi nawet odosobnionym zdarzeniem może wywołać negatywne reakcje systemowe w całej Unii, które będą miały poważne konsekwencje dla cen energii. Ponadto ze względu na znaczny spadek importu rosyjskiego gazu rurociągowego na przestrzeni ostatniego roku dostępność dostaw gazu do Unii jest znacznie ograniczona w porównaniu z warunkami sprzed kryzysu. Obecny poziom importu gazu rurociągowego pozwala spodziewać się, że Unia otrzyma około 20 mld m³ rosyjskiego gazu, czyli o około 110 mld m³ mniej niż w 2021 r. W związku z tym nadal istnieje poważne ryzyko wystąpienia niedoborów gazu w Unii.
- (6) Sytuacja na światowych rynkach gazu pozostaje bardzo napięta i należy się spodziewać, że jeszcze przez pewien czas taka pozostanie. Jak zauważyła Międzynarodowa Agencja Energetyczna (MAE) w swoim średniookresowym sprawozdaniu na temat gazu za 2023 r., w 2022 r. i w 2023 r. globalna podaż LNG wzrosła jedynie nieznacznie (odpowiednio o 4 % i o 3 %). W swojej światowej prognozie energetycznej z 2023 r. MAE spodziewa się, że w najbliższej przyszłości równowaga rynkowa pozostanie niepewna, mimo że nowe zdolności w zakresie LNG mają stać się dostępne od 2025 r.
- (7) Na tę bardzo trudną sytuację nakłada się szereg dodatkowych zagrożeń, w tym odbicie popytu na LNG w Azji mogące skutkować zmniejszeniem dostępności gazu na światowym rynku gazu, mroźna zima, która może doprowadzić do wzrostu zapotrzebowania na gaz nawet o 30 mld m³, ekstremalne warunki pogodowe, które mogą mieć wpływ na magazynowanie energii wodnej i produkcję energii jądrowej ze względu na niski poziom wody, co prowadziłoby do wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną wytwarzaną przy użyciu gazu, dalsze zakłócenia w funkcjonowaniu infrastruktury krytycznej, takie jak akty sabotażu wymierzone w gazociągi Nord Stream z września 2022 r. lub uszkodzenie gazociągu Balticconnector w październiku 2023 r., a także pogorszenie sytuacji geopolitycznej, w szczególności w krajach i regionach istotnych z punktu widzenia bezpieczeństwa dostaw energii w Unii, takich jak Ukraina, Azerbejdżan i Bliski Wschód.
- (8) Z uwagi na obecną napiętą równowagę między podażą a popytem, nawet niewielkie zakłócenie dostaw energii może mieć znaczący wpływ na ceny gazu i energii elektrycznej i może spowodować poważne i trwałe szkody dla gospodarki europejskiej, co obniży jej konkurencyjność i wyrządzi trwałe szkody dla obywateli Unii. Obecna sytuacja naraża więc całą Unię na ryzyko niedoboru energii i jej wysokich cen.
- (9) Przyspieszone wdrażanie rozwiązań w zakresie energii odnawialnej odegrało zasadniczą rolę w unijnej strategii przeciwdziałania kryzysowi energetycznemu oraz w zwiększaniu bezpieczeństwa dostaw energii i ochronie konsumentów przed wahaniami cen poprzez zmniejszenie ogólnego zapotrzebowania na gaz w Unii. W raporcie na temat rynku energii odnawialnej z czerwca 2023 r. zatytułowanym „Ile pieniędzy oszczędzają konsumenci europejscy dzięki energii odnawialnej?” MAE oszacowała, że bez dodatkowych zainstalowanych zdolności wytwórczych energii ze źródeł odnawialnych średnie hurtowe ceny energii elektrycznej byłyby w 2022 r. o 8 % wyższe na wszystkich rynkach europejskich. W 2022 r. wyższa produkcja energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii zastąpiła ok. 107 TWh produkcji energii elektrycznej z paliw kopalnych – co odpowiada około 10 mld m³ gazu, prowadząc do oszczędności szacowanych na ponad 10 mld EUR.

- (10) Choć jak na razie rozporządzenie (UE) 2022/2577 obowiązuje przez ograniczony okres, w sprawozdaniu Komisji wykazano, że ma ono pozytywny wpływ na przyspieszenie tempa wdrażania rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii w Unii, w szczególności dzięki usprawnieniu procedur mających zastosowanie do konkretnych procedur wydawania zezwoleń oraz dzięki podnoszeniu świadomości politycznej na temat znaczenia przyspieszenia procesu wydawania zezwoleń w odniesieniu do odnawialnych źródeł energii. Choć większość skutków tego rozporządzenia będzie widoczna dopiero w nadchodzących miesiącach, wstępne dane dostępne za okres po wejściu w życie rozporządzenia (UE) 2022/2577 wskazują na przyspieszenie produkcji, wdrażania rozwiązań i procesu wydawania zezwoleń w odniesieniu do energii odnawialnej i związanych z nią projektów infrastrukturalnych, przynajmniej w niektórych państwach członkowskich. Według Eurostatu w pierwszej połowie 2023 r. produkcja energii odnawialnej w Unii była rekordowo wysoka, zastępując zużycie jeszcze większej ilości gazu. W sprawozdaniu Komisji podkreślono również pozytywne zmiany w postaci zwiększonego wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej w miesiącach następujących po wejściu w życie rozporządzenia (UE) 2022/2577. Według wstępnych danych pochodzących z branży w trzech pierwszych kwartałach 2023 r. w Unii zainstalowano więcej zdolności wytwarzania energii słonecznej niż w całym 2022 r. W kilku państwach członkowskich znacznie wzrosła również zdolność wytwarzania energii wiatrowej. Dostępne dane zgromadzone w sprawozdaniu Komisji wskazują również, że od czasu wejścia w życie rozporządzenia (UE) 2022/2577 kilka państw członkowskich odnotowało dwucyfrowy wzrost liczby zezwoleń wydanych na projekty dotyczące energii ze źródeł odnawialnych. Ponadto co najmniej w jednym państwie członkowskim projekty sieciowe istotne dla zwiększenia penetracji w odniesieniu do odnawialnych źródeł energii i obejmujące łącznie ponad 2 000 km również korzystają z przyspieszonego procesu wydawania zezwoleń.
- (11) Mając na uwadze, że zagrożenia dla dostaw i cen energii się utrzymują, w okresie po czerwcu 2024 r. przez pewien czas nadal będzie potrzebne szybsze tempo wdrażania projektów dotyczących energii odnawialnej, aby stopniowo zrezygnować z pozostałego importu gazu z Rosji. Nie ulega wątpliwości, że wyższy udział energii ze źródeł odnawialnych jeszcze bardziej wzmocniłby odporność Unii. Co więcej, im szybciej wdrożymy rozwiązania w zakresie odnawialnych źródeł energii, tym większy będzie pozytywny wpływ na odporność, bezpieczeństwo dostaw energii, ceny energii i niezależność od rosyjskich paliw kopalnych w Unii.
- (12) Ze względu na pilną i wciąż niestabilną sytuację energetyczną, w obliczu której stoi Unia, konieczne jest przedłużenie okresu obowiązywania niektórych przepisów rozporządzenia (UE) 2022/2577, a mianowicie przepisów, które wykazały największy potencjał natychmiastowego przyspieszenia rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii i które różnią się od środków zawartych w dyrektywie (UE) 2018/2001, zapewniając tym samym, aby przedłużenie okresu obowiązywania rozporządzenia (UE) 2022/2577 nie powieliło przepisów tej dyrektywy. Ponadto środkiem tym towarzyszą odpowiednie zabezpieczenia w celu zapewnienia ochrony środowiska w postaci szczególnych warunków ich stosowania. Środki przewidziane w dyrektywie (UE) 2018/2001 będą stosowane równoległe z niniejszym rozporządzeniem i będą go uzupełniały przez ograniczony czas dodatkowymi środkami nadzwyczajnymi. Nieprzedłużenie okresu obowiązywania rozporządzenia (UE) 2022/2577 stworzyłoby ryzyko spowolnienia tempa wydawania zezwoleń i wdrażania rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii i powiązanej infrastruktury, w szczególności w państwach członkowskich, które korzystały z tego rozporządzenia w szerokim zakresie. Na przykład, jak zgłosiły Niemcy, w przypadku nieprzedłużenia okresu obowiązywania rozporządzenia (UE) 2022/2577, w szczególności w odniesieniu do przyspieszenia procesu wydawania zezwoleń w odniesieniu do projektów dotyczących energii odnawialnej i powiązanej infrastruktury sieciowej niezbędnej do włączenia odnawialnych źródeł energii do systemu elektroenergetycznego, instalacja zdolności wytwarzania energii wiatrowej na lądzie o łącznej mocy około 41 GW może zostać opóźniona i trwać około dwa lata dłużej, a w niektórych przypadkach może zostać całkowicie wstrzymana. Czas wydawania zezwoleń w odniesieniu do szeregu planowanych projektów dotyczących dużych sieci przesyłowych o łącznej długości tysięcy kilometrów również by się wydłużył – szacunkowo o jeden rok do trzech lat.
- (13) Jednym z tymczasowych środków wprowadzonych rozporządzeniem (UE) 2022/2577, które mają pozytywne skutki i wykazują potencjał znacznego przyszłego przyspieszenia, jest wprowadzenie w art. 3 ust. 1 domniemania wzruszalnego, że projekty dotyczące energii odnawialnej leżą w nadrzędnym interesie publicznym i służą zdrowiu i bezpieczeństwu publicznemu, do celów szczególnych odstępstw przewidzianych w odpowiednich przepisach Unii dotyczących środowiska, z wyjątkiem przypadków, w których istnieją wyraźne dowody na to, że takie projekty mają poważne niekorzystne skutki dla środowiska, których nie można złagodzić ani zrekompensować. W art. 16f dyrektywy (UE) 2018/2001 wprowadzono wzruszalne domniemanie, że projekty dotyczące energii odnawialnej leżą w nadrzędnym interesie publicznym i służą zdrowiu i bezpieczeństwu publicznemu, w brzmieniu prawie identycznym jak brzmienie art. 3 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2022/2577. W związku z tym nie jest konieczne przedłużenie stosowania art. 3 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2022/2577, ponieważ takie wzruszalne domniemanie będzie miało zastosowanie na podstawie art. 16f dyrektywy (UE) 2018/2001.

- (14) Art. 3 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2022/2577 wymaga jednak priorytetowego traktowania projektów uznanych za leżące w nadrzędnym interesie publicznym, gdy w poszczególnych przypadkach wymagane jest wyważenie interesów prawnych, oraz przewiduje dodatkowe wymogi kompensacyjne w odniesieniu do ochrony gatunków. W dyrektywie (UE) 2018/2001 nie ma analogicznego przepisu. Art. 3 ust. 2 zdanie pierwsze rozporządzenia (UE) 2022/2577 wykazuje – w obecnej pilnej i nadal niestabilnej sytuacji na rynku energii, w obliczu której stoi Unia – potencjał dalszego przyspieszenia projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych, ponieważ zobowiązuje państwa członkowskie do ich promowania poprzez priorytetowe traktowanie, gdy w grę wchodzi różne kolidujące ze sobą interesy w kontekście wykraczającym poza kwestie środowiskowe w kontekście planowania przez państwa członkowskie i procesu wydawania przez nie zezwoleń. W sprawozdaniu Komisji podkreślono wartość art. 3 ust. 2 zdanie pierwsze rozporządzenia (UE) 2022/2577, w którym doceniono względne znaczenie wdrażania rozwiązań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych w obecnym trudnym kontekście energetycznym w przypadkach wykraczających poza cele szczegółowe odstępstw przewidzianych w dyrektywach, o których mowa w art. 3 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2022/2577. Biorąc pod uwagę szczególnie trudną sytuację w odniesieniu do dostaw energii, w obliczu której stoi obecnie Unia należy przedłużyć jego stosowanie, aby odpowiednio docenić kluczową rolę, jaką elektrownie wytwarzające energię odnawialną odgrywają w walce ze zmianą klimatu i zanieczyszczeniem oraz w obniżaniu cen energii, zmniejszaniu zależności Unii od paliw kopalnych i zapewnianiu bezpieczeństwa dostaw energii w Unii w kontekście wyważania interesów prawnych dokonywanego przez organy wydające zezwolenia lub sądy krajowe. Jednocześnie należy utrzymać zabezpieczenie środowiskowe, które w przypadku projektów uznanych za leżące w nadrzędnym interesie publicznym polega na przyjmowaniu odpowiednich środków ochrony gatunków, poprzez wystarczającymi środkami finansowymi.
- (15) Jak wskazano w sprawozdaniu Komisji, istnieją wyzwania związane ze stosowaniem innego warunku dotyczącego stosowania szczególnych odstępstw przewidzianych w unijnych przepisach dotyczących ochrony środowiska mianowicie wymogu dotyczącego braku innych alternatywnych rozwiązań. Takie wyzwania ograniczają praktyczną użyteczność wzruszalnego domniemania, że projekty dotyczące energii ze źródeł odnawialnych, ich podłączenie do sieci, sama powiązana z nimi sieć i aktywa służące do magazynowania energii leżą w nadrzędnym interesie publicznym, ponieważ bardzo trudno jest wykazać, że projekt nie mógłby zostać zrealizowany gdzie indziej, jeżeli należy wziąć pod uwagę terytorium całego kraju, a tym bardziej, inne technologie energii odnawialnej. W związku z tym, aby przyspieszyć wdrażanie rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii, ich podłączenia do sieci oraz zwrócenia infrastruktury sieci niezbędnej do włączenia energii odnawialnej do systemu elektroenergetycznego, co stanowi jeden z głównych celów uznanych w komunikacie Komisji z dnia 28 listopada 2023 r. zatytułowanym „Sieci, brakujące połączenie – unijny plan działania na rzecz sieci”, należy na potrzeby niniejszego rozporządzenia szczegółowo wyjaśnić sposób, w jaki mogą zostać spełnione warunki dotyczące stosowania szczególnych odstępstw przewidzianych w unijnych przepisach dotyczących ochrony środowiska, w odniesieniu do zakresu odpowiednich warunków alternatywnych, które muszą być wzięte pod uwagę. W szczególności, na potrzeby odpowiedniego unijnego prawa ochrony środowiska, przy przeprowadzaniu niezbędnych indywidualnych ocen w celu ustalenia, czy istnieją zadowalające rozwiązania alternatywne dla konkretnego projektu dotyczącego energii odnawialnej lub infrastruktury sieciowej, która jest niezbędna do włączenia energii odnawialnej do systemu elektroenergetycznego, konieczne jest wskazanie, że zakres oceny rozwiązań alternatywnych może objąć rozwiązania, które zapewniają osiągnięcie tych samych celów co dany projekt, w tym samym lub podobnym terminie i bez powodowania znacznie wyższych kosztów. Porównując ramy czasowe i koszty zadowalających rozwiązań alternatywnych, państwa członkowskie powinny wziąć pod uwagę potrzebę wdrażania rozwiązań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych i infrastruktury sieciowej, która jest niezbędna do włączenia energii odnawialnej do systemu elektroenergetycznego w sposób przyspieszony i racjonalny pod względem kosztów, zgodnie z priorytetami określonymi w ich zintegrowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu i zaktualizowanych wersjach tych planów przedłożonych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999⁽⁴⁾ oraz oczekiwanym tempem osiągnięcia tych priorytetów. W świetle obecnej sytuacji na rynkach energii taka tymczasowa specyfikacja jest uzasadniona, by ułatwić wykorzystanie elektrowni wytwarzających energię odnawialną i powiązanej z nimi infrastruktury sieciowej, tym samym uznając ich rolę w walce ze zmianą klimatu i zanieczyszczeniem, obniżaniu cen energii, zmniejszaniu zależności Unii od paliw kopalnych i zapewnianiu bezpieczeństwa dostaw w Unii.
- (16) Stosując odpowiednie odstępstwo przewidziane w dyrektywie Rady 92/43/EWG⁽⁵⁾, państwa członkowskie stoją w obliczu dodatkowych wyzwań dotyczących wymogu przyjęcia środków kompensacyjnych w odniesieniu do obiektów lub instalacji produkujących energię ze źródeł odnawialnych lub powiązanej infrastruktury sieciowej, które są niezbędne do włączenia odnawialnych źródeł energii do systemu elektroenergetycznego. Takie dodatkowe wyzwania mogą spowodować znaczne opóźnienia. W związku z tym, aby przyspieszyć takie projekty, a jednocześnie

(4) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (UE) 2015/652 oraz uchylecia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1).

(5) Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).

nie utrzymać wysoki poziom ochrony środowiska, do celów niniejszego rozporządzenia należy określić, że w ściśle określonych warunkach środki kompensacyjne mogą być realizowane równoległe z realizacją projektu. Poniższe warunki, a mianowicie, że procesy ekologiczne niezbędne do utrzymania struktury i funkcji danego obszaru nie zostaną nieodwracalnie naruszone przed wprowadzeniem środków kompensacyjnych oraz że nie jest zagrożona ogólna spójność sieci Natura 2000, zapewniają zachowanie integralności środowiskowej danego obszaru i zapewnienie wysokiego poziomu ochrony obszarów Natura 2000. Taka tymczasowa specyfikacja jest uzasadniona w świetle obecnej sytuacji na rynkach energii w celu ułatwienia wykorzystania obiektów lub instalacji produkujących energię ze źródeł odnawialnych i powiązanej infrastruktury sieciowej.

- (17) Kolejny przepis, który wykazuje potencjał znacznego przyspieszenia tempa wdrażania rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii, to art. 5 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2022/2577. W artykule tym ustanowiono maksymalny termin sześciu miesięcy w przypadku rozbudowy źródła energii istniejących elektrowni wykorzystujących energię odnawialną. Rozbudowa źródła energii istniejących elektrowni wykorzystujących energię odnawialną ma znaczny potencjał w zakresie szybkiego zwiększenia produkcji energii odnawialnej, umożliwiając tym samym zmniejszenie zużycia gazu. Umożliwia ona dalsze wykorzystywanie obiektów o znacznym potencjale w zakresie energii odnawialnej, co zmniejsza potrzebę wyznaczania nowych lokalizacji na potrzeby realizacji projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych. Rozbudowa źródła energii elektrowni wiatrowych za pomocą bardziej wydajnych turbin z reguły pozwala na utrzymanie lub zwiększenie istniejącej mocy przy mniejszej liczbie większych i bardziej wydajnych turbin. Rozbudowa źródła energii elektrowni wiąże się z dodatkowymi korzyściami, takimi jak już istniejące podłączenie do sieci, prawdopodobnie wyższy stopień akceptacji społecznej oraz wiedza na temat oddziaływania na środowisko.
- (18) W ramach przeglądu na podstawie rozporządzenia (UE) 2022/2577 Komisja stwierdziła, że istnieje możliwość dalszego usprawnienia procedury wydawania zezwoleń na rozbudowę źródła energii w ramach projektów dotyczących energii odnawialnej, w szczególności w państwach członkowskich o większym potencjale rozbudowy elektrowni. Dyrektywa (UE) 2023/2413 wprowadza do dyrektywy (UE) 2018/2001 szereg przepisów w tym zakresie, w tym maksymalne terminy odnoszące się do wydawania zezwoleń. W art. 16b dyrektywy (UE) 2018/2001 ustanowiono maksymalny termin jednego roku w przypadku rozbudowy źródła energii w ramach projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych zlokalizowanych poza obszarami przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych, natomiast w art. 16a tej dyrektywy przewidziano termin sześciu miesięcy w przypadku projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych zlokalizowanych na obszarach przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych. Biorąc pod uwagę, że termin wdrożenia wyznaczenia obszarów przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych wynosi 27 miesięcy od wejścia w życie dyrektywy (UE) 2018/2001 (co oznacza, że obszary przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych musiałyby zostać wyznaczone do dnia 20 lutego 2026 r.), a nawet jeżeli te obszary przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych można wyznaczyć wcześniej, należy przedłużyć obowiązywanie art. 5 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2022/2577. Przedłużenie takie obejmuje ukierunkowaną zmianę dotyczącą zakresu art. 5 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2022/2577 w celu ograniczenia jego stosowania do obszarów określonych na podstawie jego art. 6. Przedłużenie stosowania art. 5 ust. 1 tego rozporządzenia, wraz ze stosowaniem jego art. 6, powinno zapewnić niezwłoczne stosowanie ambitnego terminu wydawania zezwoleń na rozbudowę źródła energii w ramach projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych zlokalizowanych na konkretnych obszarach określonych dobrowolnie przez państwa członkowskie na podstawie rozporządzenia (UE) 2022/2577, natomiast do pozostałej części terytorium w przypadku rozbudowy źródła energii w ramach projektów dotyczących energii odnawialnej miałyby zastosowanie maksymalne terminy zawarte w dyrektywie (UE) 2018/2001. Ponadto jest to spójne z rozróżnieniem wprowadzonym dyrektywą (UE) 2023/2413 na obszary przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych i obszary nieposiadające takiego statusu.
- (19) Art. 6 rozporządzenia (UE) 2022/2577 pozwala państwom członkowskim, pod określonymi warunkami mającymi na celu zapewnienie ochrony środowiska, na wprowadzanie zwolnień z niektórych obowiązków w zakresie oceny wpływu na środowisko, które zostały określone w unijnych przepisach dotyczących środowiska, w odniesieniu do projektów dotyczących energii odnawialnej oraz magazynowania energii i sieci elektroenergetycznych, które to projekty są niezbędne do włączenia energii odnawialnej do systemu elektroenergetycznego. Stosowanie art. 6 rozporządzenia (UE) 2022/2577 przez państwa członkowskie jest fakultatywne. Artykuł ten zapewnia im skuteczne narzędzie służące przyspieszeniu wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej i związanych z nią projektów infrastrukturalnych poprzez zapewnienie odpowiedniej równowagi między potrzebą wdrażania rozwiązań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych w znacznie szybszym tempie a potrzebą zapewnienia ochrony obszarów wrażliwych pod względem środowiskowym. Jak wyjaśniono w sprawozdaniu Komisji art. 6 rozporządzenia (UE) 2022/2577 przyniósł wymierne pozytywne rezultaty zarówno pod względem liczby udanych projektów dotyczących energii odnawialnej i sieci elektroenergetycznych, które są realizowane, jak i pod względem potencjału przyspieszenia i skrócenia procesu wydawania zezwoleń w państwach członkowskich, które z niego skorzystały. Zgodnie z ustaleniami zawartymi w sprawozdaniu Komisji opartymi na szacunkach dostarczonych przez państwa członkowskie i zainteresowane strony takie przyspieszenie może wynosić od kilku miesięcy do nawet trzech lat w przypadku projektów morskich.

- (20) Z dowodów zgromadzonych w sprawozdaniu Komisji wynika, że przedłużenie okresu obowiązywania art. 6 rozporządzenia (UE) 2022/2577 wydaje się konieczne ze względu na szczególnie napiętą sytuację w zakresie dostaw na rynkach energii, aby zapewnić natychmiastowe znaczne przyspieszenie realizacji projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych. Artykuł ten może i powinien współistnieć przez ograniczony czas z przepisami dyrektywy (UE) 2018/2001 dotyczącymi wyznaczania obszarów przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych oraz obszarów dla infrastruktury sieci i magazynowania niezbędnej do włączenia energii odnawialnej do systemu elektroenergetycznego oraz w żaden sposób nie uniemożliwia wyznaczenia takich obszarów.
- (21) W dyrektywie (UE) 2018/2001 nałożono na państwa członkowskie obowiązek wyznaczenia obszarów przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych w odniesieniu do co najmniej jednego rodzaju technologii energii odnawialnej w terminie 27 miesięcy od wejścia w życie dyrektywy (UE) 2023/2413. Nawet jeżeli państwa członkowskie mogą wyznaczać obszary przyspieszonego rozwoju odnawialnych źródeł energii od momentu wejścia w życie dyrektywy (UE) 2023/2413, nie czekając na termin jej transpozycji, oczekuje się, że na takie wyznaczenie potrzeba więcej czasu niż na wyznaczenie obszarów energii odnawialnej lub sieci przesyłowej, o których mowa w art. 6 rozporządzenia (UE) 2022/2577. Wynika to z faktu, że artykuł ten nie wymaga ustanowienia z góry, w ramach planu wyznaczającego obszary przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych, odpowiednich przepisów w zakresie skutecznych środków łagodzących, jakie należy zastosować przy instalacji elektrowni wytwarzających energię odnawialną i położonych na tym samym obszarze magazynów energii, a także nie wprowadza szczególnych procedur, których należy przestrzegać na tych obszarach. W związku z tym, aby jeszcze bardziej ułatwić realizację projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych w okresie przejściowym, należy przedłużyć stosowanie art. 6 rozporządzenia (UE) 2022/2577, tak aby państwa członkowskie mogły wyznaczać konkretne obszary w sposób usprawiony, bez uszczerbku dla możliwości równoległego wyznaczania obszarów przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych na podstawie dyrektywy (UE) 2018/2001, aby zapewnić utworzenie takich obszarów w terminie określonym w tej dyrektywie.
- (22) Dyrektywa (UE) 2018/2001 zawiera przepis dający państwom członkowskim możliwość wyznaczania obszarów dla infrastruktury sieci i magazynowania niezbędnej do włączenia energii odnawialnej do systemu elektroenergetycznego pod pewnymi warunkami. Ze względu na fakultatywny charakter art. 6 rozporządzenia (UE) 2022/2577 i art. 15e dyrektywy (UE) 2018/2001 nie istnieje ryzyko sprzeczności prawnej, ponieważ państwa członkowskie mogą zdecydować, który przepis będzie miał zastosowanie, lub nawet stosować oba te przepisy w okresie stosowania tego rozporządzenia, aby równoległe określać różne obszary sieci, zgodnie z odpowiednimi warunkami określonymi w tych aktach prawnych.
- (23) Nadal zastosowanie mają postanowienia Konwencji Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ (EKG ONZ) o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska (zwanej dalej „konwencją z Aarhus”) dotyczące dostępu do informacji, udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, w szczególności postanowienia dotyczące obowiązków państw członkowskich w zakresie udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości.
- (24) Zasada solidarności energetycznej jest ogólną zasadą prawa Unii i ma zastosowanie do wszystkich państw członkowskich. Realizując zasadę solidarności energetycznej, proponowane środki umożliwiają transgraniczną dystrybucję efektów szybszego wdrażania projektów dotyczących energii odnawialnej. Środki te mają zastosowanie do instalacji energii odnawialnej we wszystkich państwach członkowskich i obejmują szeroki zakres projektów. Biorąc pod uwagę stopień integracji unijnych rynków energii, każdego rodzaju zwiększenie wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej w jednym państwie członkowskim powinno być korzystne również dla innych państw członkowskich pod względem bezpieczeństwa dostaw energii i niższych cen. Powinno to pomóc w transgranicznym przepływie energii odnawialnej, aby docierała ona do miejsc, w których jest najbardziej potrzebna, oraz sprawić, by produkowana niskim kosztem odnawialna energia elektryczna była eksportowana do państw członkowskich, w których jej produkcja jest droższa. Ponadto nowo zainstalowane moce wytwórcze energii odnawialnej w państwach członkowskich będą miały wpływ na ogólne zmniejszenie zapotrzebowania na gaz w całej Unii.
- (25) Art. 122 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) przewiduje, że Rada może postanowić, bez uszczerbku dla jakichkolwiek innych procedur przewidzianych w Traktatach, na wniosek Komisji i w duchu solidarności między państwami członkowskimi, o środkach stosownych do sytuacji gospodarczej, w szczególności w przypadku wystąpienia poważnych trudności w zaopatrzeniu w niektóre produkty, zwłaszcza w obszarze energii. W świetle takich rozważań obecna nagła i wciąż niestabilna sytuacja w dziedzinie energii oraz pilna potrzeba natychmiastowego przyspieszenia wdrażania rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii jako instrumentu służącego ograniczeniu utrzymującego się ryzyka dla bezpieczeństwa Unii w zakresie dostaw energii i zmienności cen energii stanowią taką sytuację opisaną w art. 122 ust. 1 TFUE. Ponadto należy wziąć pod uwagę zbliżający się koniec kadencji Parlamentu Europejskiego, czas potrzebny na przyjęcie przepisów w ramach zwykłej procedury ustawodawczej, a także potrzebę zapewnienia państwom członkowskim i inwestorom przewidywalności i pewności

prawa w odniesieniu do ram prawnych. Przedłużenie okresu obowiązywania niektórych przepisów rozporządzenia (UE) 2022/2577 o rok oraz dodanie nowego przepisu jest konieczne, aby zareagować na obecną sytuację, w związku z czym uzasadnione jest, aby podstawą prawną niniejszego rozporządzenia był art. 122 ust. 1 TFUE.

- (26) Potrzeba podjęcia działań jest pilna, ponieważ rozporządzenie (UE) 2022/2577 przestanie obowiązywać dnia 30 czerwca 2024 r., a inwestorzy i organy muszą jak najszybciej uzyskać jasność co do ram prawnych mających zastosowanie po tym terminie, aby mogli zabezpieczyć swoje decyzje inwestycyjne i odpowiednio zaplanować swoje projekty. W związku z tym należy przyjąć przedłużenie okresu obowiązywania tego rozporządzenia na kilka miesięcy przed zakończeniem jego stosowania. Ponadto z uwagi na wprowadzenie nowego przepisu niniejsze rozporządzenie powinno wejść w życie w trybie pilnym następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
- (27) Stosowanie odpowiednich przepisów powinno zostać tymczasowo przedłużone i wraz z nowym przepisem powinny one pozostać w mocy do dnia 30 czerwca 2025 r.
- (28) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na rozmiary i skutki działań możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (29) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (UE) 2022/2577,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Zmiany w rozporządzeniu (UE) 2022/2577

W rozporządzeniu (UE) 2022/2577 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 1 akapit drugi otrzymuje brzmienie:

„Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do wszystkich procedur wydawania zezwoleń, których data rozpoczęcia przypada w okresie stosowania niniejszego rozporządzenia oraz pozostaje bez uszczerbku dla przepisów krajowych ustanawiających terminy krótsze niż te przewidziane w art. 5 ust. 1.”;

- 2) art. 3 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Państwa członkowskie zapewniają, w odniesieniu do projektów uznanych za leżące w nadrzędnym interesie publicznym, aby w procedurze planowania i wydawania zezwoleń budowa i eksploatacja obiektów i instalacji do celów produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz rozwój powiązanej z nimi infrastruktury sieciowej były traktowane priorytetowo przy wazeniu interesów prawnych w poszczególnych przypadkach.

W odniesieniu do ochrony gatunków akapit pierwszy ma zastosowanie tylko wtedy, gdy – i w zakresie, w jakim – zostaną zastosowane odpowiednie środki ochrony gatunków przyczyniające się do zachowania lub odtworzenia populacji gatunków we właściwym stanie ochrony oraz gdy na ten cel zostaną udostępnione wystarczające środki finansowe i obszary.”;

- 3) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 3a

Brak alternatywnych lub zadowalających rozwiązań

1. Przy ocenie, czy nie istnieją zadowalające rozwiązania alternatywne dla projektu dotyczącego obiektu lub instalacji do celów produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz ich podłączenia do sieci na potrzeby art. 6 ust. 4 i art. 16 ust. 1 dyrektywy 92/43/EWG, art. 4 ust. 7 dyrektywy 2000/60/WE i art. 9 ust. 1 dyrektywy 2009/147/WE, warunek ten można uznać za spełniony, jeżeli nie istnieją zadowalające rozwiązania alternatywne, które są w stanie zapewnić osiągnięcie tego samego celu co dany projekt, w szczególności pod względem rozwoju tej samej zdolności wytwarzania energii odnawialnej za pomocą tej samej technologii energetycznej w tym samym lub podobnym terminie i bez powodowania znacznie wyższych kosztów.

2. Przy ocenie, czy nie istnieją zadowalające rozwiązania alternatywne dla projektu dotyczącego infrastruktury sieciowej, która jest niezbędna do włączenia energii odnawialnej do systemu elektroenergetycznego na potrzeby art. 6 ust. 4 i art. 16 ust. 1 dyrektywy Rady 92/43/EWG, art. 4 ust. 7 dyrektywy 2000/60/WE i art. 9 ust. 1 dyrektywy 2009/147/WE, warunek ten można uznać za spełniony, jeżeli nie istnieją zadowalające rozwiązania alternatywne, które są w stanie zapewnić osiągnięcie tego samego celu co dany projekt w tym samym lub podobnym terminie i bez powodowania znacznie wyższych kosztów.

3. Przy wdrażaniu środków kompensacyjnych w odniesieniu do projektu dotyczącego obiektu lub instalacji do celów produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz powiązanej infrastruktury sieciowej, która jest niezbędna do włączenia odnawialnych źródeł energii do systemu elektroenergetycznego, na potrzeby art. 6 ust. 4 dyrektywy 92/43/EWG państwa członkowskie mogą zezwolić na realizację takich środków kompensacyjnych równoległe z realizacją projektu, chyba że istnieją wyraźne dowody na to, że dany projekt nieodwracalnie wpłynąłby na procesy ekologiczne niezbędne do utrzymania struktury i funkcji danego obszaru i zagroziłby ogólnej spójności sieci Natura 2000 przed wprowadzeniem środków kompensacyjnych. Państwa członkowskie mogą zezwolić na dostosowanie tych środków kompensacyjnych wraz z upływem czasu, w zależności od tego, czy w perspektywie krótko-, średnio- lub długoterminowej spodziewane są znaczące negatywne skutki.”;

4) art. 5 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Procedura wydawania zezwoleń na rozbudowę projektów dotyczących energii odnawialnej znajdujących się na wyznaczonym obszarze energii odnawialnej lub sieci przesyłowej, o którym mowa w art. 6, w tym zezwoleń związanych z modernizacją aktywów niezbędnych do ich podłączenia do sieci, w przypadku gdy rozbudowa skutkuje zwiększeniem mocy, nie może przekraczać sześciu miesięcy, łącznie z ocenami oddziaływania na środowisko, jeżeli wymagają tego odpowiednie przepisy.”;

5) art. 8 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 8

Harmonogram procedur wydawania zezwoleń na rozbudowę elektrowni wykorzystujących energię odnawialną na wyznaczonych obszarach energii odnawialnej lub sieci przesyłowej, o których mowa w art. 6

Przy stosowaniu terminów, o których mowa w art. 5 ust. 1, nie uwzględnia się następującego czasu, chyba że czas ten zbiega się z innymi etapami administracyjnymi procedury wydawania zezwoleń:

- a) czas budowy lub rozbudowy elektrowni, ich podłączeń do sieci, oraz – w celu zapewnienia stabilności, niezawodności i bezpieczeństwa sieci – powiązanej z nimi niezbędnej infrastruktury sieciowej; oraz
- b) czas trwania etapów administracyjnych niezbędnych do przeprowadzenia znaczącej modernizacji sieci wymaganej do zapewnienia stabilności, niezawodności i bezpieczeństwa tej sieci.”;

6) w art. 10 dodaje się akapit w brzmieniu:

„Art. 1, art. 2 pkt 1, art. 3 ust. 2, art. 3a, art. 5 ust. 1, art. 6 i 8 stosuje się jednak do dnia 30 czerwca 2025 r.”.

Artykuł 2

Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 lipca 2024 r.

Art. 1 pkt 3 stosuje się jednak od dnia jego wejścia w życie.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 22 grudnia 2023 r.

W imieniu Rady
Przewodniczący
P. NAVARRO RÍOS
